

որի ակունքը կոչուած է Շահ-բուլախ (աղբիւր)․ այս առուակի սկզբնական ձորերը կոչուած են Վարդերեսի դաշտեր եւ հովիտներ (Գիւլ-իւզ-գիւզ)։ Այստեղ գտնուած է Գնդա, Գօլա, Գիւնէյա, Շահի եւ ուրիշ բազմաթիւ աւերակ եւ կիսաւեր վանքեր, որոնք կարծես հաստատուել են Արփա առուակի եւ նորա հետ զուգընթաց գնացող ջրանցքներին հսկելու։ Բայց ամէնից հետաքրքրականն է Մարիամ-Աստուածածին վանքը, որ կանգնած է Թէքէ-Տօլլուրան լեռան ստորոտում եւ հսկում է միւս վանքերին։ Դար-Ալաղեաղի (Վայոց ձորի) տաճարներին եւ վանքերին թիւ չկայ, բոլորն էլ աւերակ եւ կիսաւեր․ բայց նկատելի է, որ հին ճոխութեան փշրանքը անջնջելի է եւ ամէն տեղ էլ Վիշապագանց-Մեծամօր յիշատակները նկատելի են։ Այդպէս շարունակելով Նախջեւան, Ալինջա, Գիլիան, Դիրնիս եւ Աղուլիս առուակների ակունքը, ամէն տեղ նկատելի են Երկնայիմ ջրերի, հազարաւոր առուակների եւ բիւրաւոր աղբիւրների անջնջելի հետքերը։ Այս կենսատու ջրերի արեւարաչխին Սեւանի լճի չրջապատում սպրոյ հողագործը, մանաւանդ Գողթան երգիչները երբեք չեն կարողացել մոռանալ եւ մեր պատմագրի՝ Մ․ Սորենացու օրով այնքան հետաքրքրական են եղել, որ Դաւիթ Բագրատունին պատմագրից բացատրութիւն է պահանջում այս վիշապագանց մասին եւ